

toto poučení si přečtete nejpозději jeden den před operací

Poučení před celkovou nitrožilní anestezií

Co je anestezie?

Anestezie neboli znecitlivění (dříve narkóza) je stav, kdy je lékařem – anesteziologem uměle a cílevědomě navozena ztráta veškerého cití - tj. bolesti, ale i tepla, chladu a podobně. Jejím účelem je, kromě ztráty cití, též ochránit Vaše životní funkce během operace a minimalizovat negativní vliv operačního výkonu na celý organismus.

Volbu druhu anestezie ke konkrétnímu operačnímu výkonu provede anesteziolog po domluvě s operátorem. Na jednu stranu je nutné si uvědomit, že každá anestezie má svá rizika. Na druhou stranu, v důsledku přesného dávkování léků, možnosti kombinace různých anestetik a také odborných znalostí a zkušeností anesteziologů, se závažné anesteziologické příhody ohrožující život vyskytují velmi vzácně.

Předoperační vyšetření - rozsah a smysl

Provedení předoperačního vyšetření umožní anesteziologovi důkladně se seznámit s Vaším zdravotním stavem. Několik dnů před plánovaným výkonem provede toto předoperační vyšetření praktický lékař nebo internista. Důraz je kladen zejména na tzv. předchorobí (anamnézu) a základní vyšetření pacienta. Jeho součástí jsou laboratorní vyšetření krve a moče a, u některých pacientů, i elektrokardiogram. Toto předoperační vyšetření vždy přineste s sebou k výkonu.

Pokud byste si byl/a vědom/a v období před operací významné změny Vašeho zdravotního stavu, např. by jste pociťoval/a příznaky akutního onemocnění, tak o tom informujte telefonicky recepci zdravotnického zařízení.

Bezprostřední příprava k výkonu

V zájmu snížení rizika spojeného s anestezií na požadované minimum je nutné dbát na dodržení některých všeobecných požadavků na přípravu k operaci. Jejich dodržení umožní předejít komplikacím, které by se mohly vyskytnout. Ve vašem vlastním zájmu sdělte anesteziologovi vše přesně dle skutečnosti.

1. nejméně týden před operací seč možno nekuřte, kouření zhoršuje okysličení krve, zvyšuje dráždivost dýchacích cest a stagnaci hlenu, což může vést ke kašli i jiným komplikacím v dýchacích cestách
2. Pokud jste uživatelem drog, tak je neužívejte 14 dní před operací.
3. **6 hodin před plánovaným výkonem nejzte (! NUTNO DODRŽET !),** poslední jídlo má být lehce stravitelné (při onemocnění cukrovkou dodržte pokyny lékaře pro předoperační přípravu)
4. **2 hodiny před výkonem nepijte (! NUTNO DODRŽET !),** jako poslední pití je vhodná neperlivá voda nebo čaj, naopak nevhodné jsou syčené nápoje a limonády (např. coca-cola, energetické nápoje) nebo také mléko, káva s mlékem apod.

5. ranní pravidelně užívané léky, ordinované lékařem, které by se neměly vysazovat (např. léky na krevní tlak, substituční hormonální léky, psychofarmaka), však můžete zapít malým množstvím vody
6. před anestezií se neličte, v případě nutnosti proveďte naopak odličení obličeje; dále si nelakujte nehty (zvláště ne tmavým lakem) nebo aspoň 1-2 nehty ponechte nenalakované ; nalakované nehty mohou totiž během anestezie pozměnit, někdy dokonce znemožnit monitorování některých životních funkcí
7. snímatelné ozdoby jako prsteny, řetízky, náramky, piercing před anestezií sejměte a bezpečně uložte; totéž se týká brýlí anebo kontaktních čoček
8. ve Vaší skřínce rovněž ponechte snímatelné zubní náhrady - nejde-li náhrady či různé fixační pomůcky z dutiny ústní vyjmout, upozorněte na to anesteziologa
9. neodcházejte k operaci se žvýkačkou nebo bonbonem v ústech

Předanestetické vyšetření a premedikace před anestezií

Bezprostředně před operací Vás navštíví anesteziolog. Během pohovoru ověří Váš aktuální zdravotní stav s ohledem na schopnost podstoupit plánovaný operační výkon a zkontroluje úplnost Vašeho předoperačního vyšetření. Současně zodpoví všechny Vaše otázky týkající se chystané anestezie.

Příprava k anestezii

Před zahájením anestezie Vám anesteziolog či sestra přiloží na tělo čidla ke sledování srdeční a dechové činnosti, tlakoměr k měření krevního tlaku, dále zavede nitrožilní kanylu k podávání anestetik a tekutin. Dále si budete dýchat tzv. obličejovou polomaskou vzduch s vysokým podílem kyslíku. Celková anestezie bude zahájena podáním léků-anesteziologik do nitrožilní kanyly. Po celou dobu operace budete v dostatečně hluboké nitrožilní anestezii, nebudete vnímat bolest ani žádné podněty z okolí. Po bezprostředním ukončení anestezie budete ještě pod dohledem anesteziologa a anesteziologické sestry na pooperačním lůžku. Na tomto lůžku setrvejte po dobu určenou lékařem a sestrou, nikam tedy spontánně neodcházejte, ani např. na toaletu. V krátké době, tj. za několik hodin, budete pak propuštěn/a/ v případě ambulantního výkonu s poučeným doprovodem do domácího ošetřování a v případě hospitalizačního výkonu na standardní oddělení.

Celková nitrožilní anestezie

TIVA - Total Intravenous Anaesthesia

Při celkové nitrožilní anestezii je při úvodu do anestezie vyřazeno vědomí a vnímání bolesti z celého těla. Od jejího počátku až do ukončení je navozen umělý spánek, čehož je dosaženo kombinací uspávacích léků a léků proti bolesti. Tyto látky jsou podávány nitrožilně. Pacientka si spontánně dýchá tzv. polomaskou směs vzduchu s vysokým podílem kyslíku. Na konci výkonu je celková anestezie ukončena zastavením přívodu uvedených léků. Po návratu vědomí je pacientka převezena z operačního sálu na pooperační pokoj.

Možná rizika a komplikace

Po celkové nitrožilní anestezii se mohou vyskytnout některé poruchy, které ale rychle pomíjejí. Patří k nim především nevolnost nebo nucení na zvracení, dále bolesti v průběhu žíly, do níž byla podávána anestetika či jiné léky. V místě vpichu se někdy mohou objevit menší modřiny nebo záněty. Ve zcela výjimečných případech se mohou vyskytnout poškození nervů v souvislosti s působením tlaku podložky na operačním stole. I tyto problémy jsou přechodného rázu a anesteziolog se vždy snaží jim maximálně předcházet. Mohou se objevit i bolesti v zádech, související s polohou na operačním stole. Někdy se mohou po operaci a anestezii vyskytnout poruchy s vyprazdňováním močového měchýře, jsou přechodné a výjimečně si vyžadají zavedení močové cévky.

Vzácnou, ale závažnou komplikací během výkonu jsou poruchy oběhového a dýchacího systému, ve zcela výjimečných případech i úmrtí. K závažným komplikacím někdy může dojít v souvislosti s přítomnou alergií, proto na ni anesteziologa upozorněte. **Striktně dodržujte dobu lačnění před operací (6 hodin nejíst, 2 hodiny nepít).** Nedodržení lačnění může vést k vdechnutí zvratků a následným závažným komplikacím dýchání a oběhu. Riziko komplikací, včetně výskytu závažných, život ohrožujících stavů, je díky soustavné péči anesteziologa a průběžnému monitorování životních funkcí sníženo na minimum.

Pokud je pro pacienta zvolený způsob anestezie tzv. analgosedace nebo technika regionální anestezie, tak po celou dobu výkonu si budete zcela spontánně dýchat uvedenou směs vzduchu s vysokým podílem kyslíku. Zcela výjimečně by mohlo dojít k situaci, kdy by Vaše spontánní dýchání nebylo dostačující a anesteziolog by musel zahájit umělou plicní ventilaci, včetně zajištění dýchacích cest vzduchovodem, tzv. laryngeální maskou nebo tracheální rourkou. Vzácně by přitom mohlo dojít k poškození předních zubů, zubních můstků nebo sliznice dutiny ústní. Na uvolněné zuby anesteziologa proto upozorněte, vyvine jistě maximální úsilí, aby Váš chrup ochránil. V případě celkové anestezie je pacient vždy napojen na umělou plicní ventilaci se zajištěním dýchacích cest.

Kriteria pro propuštění po ambulantní nitrožilní celkové anestezii

Pokud bude Vaše operace provedena ambulantní formou, tedy bez nutnosti hospitalizace, tak po výkonu a probuzení z anestezie je možné propuštění do domácí péče po krátké době zotavení, zpravidla do několika hodin. Před opuštěním zdravotnického zařízení je vhodné se vymočit, aby se v případě obtíží předešlo komplikacím, také dostanete napít k zjištění tolerance tekutin. Je třeba mít zajištěný odvoz autem a doprovod poučené dospělé osoby (taxikář není doprovod !). Po dobu 24 hodin přetrvává vliv anestezie na psychiku a koordinaci jemných pohybů, musíte proto respektovat zákaz řízení motorových vozidel a obsluhu životu nebezpečných strojů. Počítejte také s tím, že po celkové anestezii nebudete způsobilý(-á) k právním úkonům. Proti bolesti užívejte jen předepsané léky, v žádném případě je nekombinujte s alkoholem, jezte a pijte jen po malých množstvích. I doma je nezbytný dohled dospělé osoby prvních 24 hodin, samozřejmě je dostupnost telefonu ke konzultaci zdravotnického zařízení při výskytu případných komplikací. Při nebezpečí z prodlení přivolejte ihned Záchranou službu.

